TIGR A HYENA,

čili

Napoleon III. a Eugenie.

Historický román z posl. dob.

(Pokračování 66.)

„Ale musíme si je velmi dobře prohlédnouti, abychom si to pamatovali, poněvadž vypadají z venku všecky hradby stejně. Tato leží od naší dělostřelny po pravé straně. Ano, výborně: lepšího místa ani nemůže býti. Zde se musí útok podařit.“

Oba pánové chtěli se již zase vrátiti, an najednou zaslechli docela na blízku víření bubnů.

„To je krásné nadělení,“ šeptal Olympio, pojav svého přítele za ruku. „Pakli se nemýlím, přichází sem oddělení stráže. Teď honem pryč, — již víme všecko, co potřebujeme. Hleďme, abychom se dostali zase tou chodbou ven.“

„Jen nebude-li již pozdě,“ pravil markýz tónem povážlivým.

Olympio přistoupil až ku zdi a podíval se na prostranství. Zamumlal něco vztekem, neboť spatřil na sto kroků od místa, kde se nalezal, blíž a blíže přicházející oddělení Rusů, které se obrátilo právě k nim.

„Teď musíme hledět, abychom se odsud dostali. Pojď za mnou.

„Tam u toho průchodu, ku kterémuž ti vojáci za malou chvilku dorazí, je hromada rozličného náčiní. Pospěšme tedy a ukryjme se za ním na tak dlouho, až budeme moci zase na zpáteční cestu se dáti. Teď máme dvě hodiny a do čtyr hodin můžeme být zase v našem ležení.“

Již byl svrchovaný čas: bubnování přicházelo blíž a blíže, — Olympio a markýz běželi na místo, které byl tento naznačil: při tom chvatu ale ztratil Olympio svou čapku i neměl pak již ani času, aby ji byl mohl zdvihnouti, neboť si musel pospíšiti, aby se hned za markýzem mezi nářadí ukryl.

Právě když tam byli zaskočili, zahnulo oddělení vojska na bašty, na jichž krajním konci oba přátelé byli se ukryli. Zdála se to býti hlídka, jež přišla přehlížet dělostřelny a náspy.

Již přešli vojáci ono místo, kde se byli Olympio a markýz ukryli, a tito chtěli právě za jejich zády se vykrásti a pospíšiti zase ku dveřím do podzemní chodby, an tu velící důstojník ještě jednou podle krácejících řad vojáků zpět se obrátil, neboť byl Olympiovu čapku na zemi nalezl. Myslil s počátku, že jest to čapka některého z jeho vojáků, ale když ji vyzdvihl svým kordem, poznal hned, že pochází od francouzského důstojníka.

Zastavil i hned vojáky a poručil jim, aby bez odkladu bašty přísně prohledali.

Olympio a markýz byli v nemalém nebezpečí, a proto se také nemohli dlouho rozmýšleti.

„Ať se již stane, co chce,—pryč musíme,“ šeptal markýz svému příteli. „Zde se nesmíme dát postihnouti.“

Ruský důstojník postavil několik mužů u vchodu, a ostatní museli celou prostoru pilně prohledávati. On sám běhal jako divoký z místa na místo, jen aby jim ten francouzský špehoun neutekl.

Olympio a markýz měli ovšem ze svého úkrytu až k podzemnímu průchodu jen asi padesát kroků, ale byli by museli jíti mimo stráž, kterouž byl ruský důstojník u vchodu postavil.

Nemeškali a vykradli se z tmavého stínu za nářadím, za nímž byli posud stáli, i běžeh pak po prostranství, jež bylo jen slabě osvětleno. Vzdálené hřímání z děl, jakož i hluk, jenž až sem z pevnosti zazníval, to obé se jim zdálo býti výhodou, poněvadž nebylo mezi tím jejich kvapných kroků slyšeti.

Tu je ale spatřil ruský důstojník a ukázav u schodu stojící stráži na prchající dvě postavy, velel jim: palte!

Pět ran padlo jednou dobou. Kulky fičely Olympiovi a markýzovi okolo hlavy, ale žádná je nezasáhla.

„Bon soir, Monsieur,“ zvolal Olympio potupně na důstojníka, jenž rozkacen s vytaseným kordem za nimi se rozběhl. Tento ale brzo nahlédl, že jsou značný kus cesty před ním, a že je nemůže dohoniti, ale očekával, že vběhnou ostatním vojákům do rukou.

Když ale viděl, že běží oba ku dveřím u podzemního průchodu, tu teprv pochopil, jakým způsobem se sem dostali.

Bylo za nimi ještě několik ran dáno, ale opět se jim nic nestalo.

Oba pánové byli dveře již za sebou přirazili, i dostali se až na schody, po nichž se dolů do průchodu vcházelo.

Najednou se zdálo, že ruského důstojníka, jenž viděl, že oba nepřátelé zmizeli, nějaká zvláštní myšlenka napadla, neboť se jeho vousatá tvář vítězným pocitem vyjasnila.

„Jen počkejte vy špehouni, teď vás máme v pasti, zvolal vítězně,“ a poručil několika mužům, aby hlídali dveře s nabitými puškami.

„Za ty dva špehouny mi ručíte svým životem,“ a pakli spozorujete, že chtí zase do věže se dostati, zastřelte je, anebo je zatkněte. Především zataraste ty dveře, ale to vám povídám, ať vám žádný z nich neuteče.“

Pak vzal s sebou několik vojáků a běžel k pevnosti. Odsud se dostal brzo k příkopům, vodou naplněným.

Brzo byl na místě, kde se nalezalo velké železné stavidlo, kteréž oddělovalo podzemní průchod od příkopů, vodou naplněných. Pomocí vojáků vyzdvihl zarezavělé stavidlo násilím do výšky, a voda se valila proudem do podzemní chodby, i musela za krátký čas markýze a Olympia zaplaviti.

Když důstojník viděl, že se mu plán jeho zdařil, pospíšil k vrchnímu veliteli Gorčakovu, aby mu oznámil, co byl právě vykonal.

Gorčakov měl nad tím takovou radost, že povýšil na místě důstojníka a že ho před shromážděným náčelnictvem za jeho odhodlaný čin veřejně pochválil.

„To uhlídáme již zýtra,“ pravil Gorčakov, „co to bude míti za dobrý následek. Nepřítel přišel bezpochyby při kopání na tu podzemní chodbu a zaradoval se asi nemálo; ale jeho radost se bezpochyby již zase proměnila v zmalátnělost, neboť nyní teprv nahlédnou páni Francouzové, že otevřením toho průchodu své vlastní záhubě cestu prodělali. Jejich zákopy, které je stály tolik obětí, budou vodou naplněny, a co jejich namahavá práce přinesla, obrátilo se nám v prospěch. Jejich děla asi brzo umlknou, a až vyjde slunce, uhlídáme bezpochyby, že musel nepřítel svá děla na místě zanechati a na útěk se dáti.“

Dvorní slavnost.

Princ Camerata se vrátil zase co hrabě Oktavio de Onzy do Paříže. Ubytoval se v jednom velkém hostinci a vystoupil zde s takovou jistotou, že by v něm byl nikdo prince Cameratu nepoznal. Byl ovšem značně změněn a sice následkem těžkých nesnází v poli, jakož i svými černými plnými vousy, mimo to byl silně opálený a vypadal vůbec v důstojnické uniformě docela jinak.

Canrobert neopominul ve svých zprávách, císaři zaslaných, vedle Olympia a markýze také hraběte Oktavia Onzy co slavného hrdinu vyznamenati, kterýž prý nejvyšší odměny zasluhuje. On ho poslal jen proto s posledními zprávami z bojiště do Paříže, aby tam císař za jeho skvělé činy osobně jej vyznamenal.

Princ přijal tuto úlohu s radostí, ne snad pouze proto, aby vyhověl své ctižádosti, nýbrž hlavně za tou příčinou, že se mu naskytovala příležitost, aby mohl zase Eugenii, svou bývalou milenku a nyní císařovnu, spatřiti, která mu byla někdy opravdu nakloněna. Zdaliž se jí ale prohlásí, čili nic, na tom se ještě neusnesl, i chtěl to zůstaviti příznivé náhodě.

Druhého dne po svém příchodu do Paříže jel do Tuillerií, aby měl u císaře slyšení. Ludvík Napoleon ho přijal se zvláštním vyznamenáním, vyslechl jeho zprávu o změně v nejvyšším velitelství a dobytých výsledcích, i pozval pak hraběte Onzy k dvorní slavnosti, která se měla v některý z příštích večerů v Tuilleriích odbývati. To ho ani nenapadlo, a také by to byl ani tušiti nemohl, že tento princ pod cizím jménem ještě jednou v cestě se mu vyskytne. Tenkrát mu byla přece dána zpráva, že zemřel ve vězení La Roquette.

Camerata mu musel vypravovati, že vstoupil k vojsku co dobrovolník, a jak se to stalo, že se tak rychle na vyšší stupeň vyšinul a vyznamenal.

Císař kýval spokojeně hlavou, i bylo na něm viděti, že chystá pro něj nějaké překvapení. Pohlédl několikráte svýma tmavýma očima v zarostlou a opálenou tvář mladého hraběte Onzy, jako by se byl chtěl na něco upamatovati; ale Camerata měl tolik přítomnosti ducha, a uměl se tak přetvářiti, že tuto nebezpečnou hodinu skvěle přestál.

Napoleon mu podal ruku, — Camerata mu ji ale nepolíbil, nýbrž dotknul se jí pouze a poklonil se.

Císař byl u svých dvořanů ovšem na něco jiného zvyklý, a proto byl poněkud překvapen, ale tato hrdost u mladého reka, jenž tak udatně pro jeho zájmy bojoval, nebyla mu právě nemilou.

„Tedy na shledanou,“ pravil ku konci Napoleon. „Kdy myslíte, pane hrabě, že se zase vrátíte na bojiště?“

„Hned druhý den po té slavnosti, ku kteréž jste mne milostivě pozvati ráčil,“ odpověděl Camerata. „Doufám, že tam ještě přijdu před dobytím Sebastopolu.“

„To bych vám přál. Užívejte zde do té doby života a vyznamenání, kterého se vám vším právem dostane,“ doložil Napoleon, a tím se ukončila rozmluva.

Zatím, co jel princ Camerata po této návštěvě, když se počalo šeřiti k Dolores, aby mohl svému příteli věrnou zprávu o ní podati, až se zase na Krím navrátí, a aby též jí od Olympia srdečné pozdravení vyřídil, rozhledneme se na okamžik, jaké změny a události se zatím v Paříži staly, které byly s Tuilleriemi v úzkém spojení.

Ludvík Napoleon nevěděl, že Eugenie skrze nejvyššího komořího Bacciochi-ho, jenž oběma sloužil, aby od obou odměnu bral, o jeho se setkání se spanilou Dolores se dověděla, a vlastně neměl ani příčinu v tom ohledu příliš se ostýchati, neboť věděl, že také jeho Eugenie, které se byl již nabažil, v mezech manželské cudnosti se nedrží.

Večerní slavnost, ku kteréž hrabě Oktavio Onzy od císaře pozván byl, odbývala se v Tuilleriích ve velkém maršálském sále.

Mezi shromážděnými pozorujeme mimo některé vyslance s jejich manželkami, ministry Barrocha, Billaulta, Persignyho a Vieyru, pak finančníka Foulda, Mornyho, císařova nevlastního bratra, policejního prefekta Maupasa a prvního starostu pařížského barona Hausmanna, kteréhož vůbec císařovým pašou nazývali. Kromě těchto osob byl zde ještě velký počet oněch usmívajících se a oddaných stvůr, jakovýchž Ludvík Napoleon u svého dvora potřeboval, užívaje jich k rozličným účelům.

Slavnostní sál byl ještě okrášlen prapory a vavřínovými věnci, jimiž se zde dříve vítězství u Inkermannu oslavovalo.

Hosté se bavili v salonech nejvíce o slavných činech a pochodech francouzského vojska na Krimu. Jen dámy, které diamanty se třpytily, obracely svou pozornost jedna na druhou, jak která vyšperkovaná jest, bavíce se mezi sebou o plesech, o operách a jiných podobných věcech.

Pořád ještě přicházeli noví hosté a konečně se sem také dostavil hrabě Oktavio Onzy, kteréhož větší část přítomných hostí jen dle jeho pověstí z Krimu znala.

Jediná osoba, kteréž se Oktavio zde představil, byl Persigny, a tento mu pokročil vstříc, aby jej s ostatními zde shromážděnými hodnostáři seznámil.

Vieyra a Morny dali se s ním brzo do řeči, což bylo proň ovšem velmi nebezpečné, kdyby byl Morny svého nenáviděného odpůrce v něm poznal. Tento však neměl ani tušení, s kým se baví.

Konečně oznamoval nejvyšší komoří Bacciochi příchod císařských manželů.

Hosté se rozstoupili v polokruhu, — pážata se objevili ve dveřích a když za nimi císař a císařovna do sálu vešli, zavzněla hlučná hudba.

Napoleon měl na sobě jako obyčejně černý oblek a na jeho prsou se skvěl veliký řád čestné legie.

Za to ale zářila Eugenie, nejen svou přirozenou krásou, nýbrž také nádherou a leskem okouzlujícím. V kruhu vyšperkovaných dám vyjímala se co královna v říši krásy a nádhery, i zastiňovala všecky ostatní.

S milostnou vnadou pozdravovala je na všecky strany, an také Napoleon k shromážděným pánům pokročil, aby je uvítal. V jeho družině byl Fleury a několik pobočníků, a Eugenie měla za sebou své dámy.

Zatím, co se rozléhala hudba jemnými zvuky po sálech, rozmlouval císař s Hausmannem a pak s rakouským a anglickým vyslancem. Camerata stál opodál vedle Persignyho a posud spočívaly jeho zraky na Eugenii, která si ho byla ještě nepovšimla.

„Já se k ní musím přiblížit,“ šeptal Camerata sám pro sebe, „ona musí vědět, kdo ten hrabě Onzy jest, musí se přesvědčit, že se žádného nebezpečí nestrachuje, ano, že jest nyní ještě náružívější, než dříve.“

Po uvítání shromážděných hostí kráčeli císař a Eugenie na druhý konec maršálského sálu, kde stáli dvě trůnní sesle,

Fleury se přiblížil ku Cameratovi a pravil utlumeným hlasem:

„Dovolte, pane hrabě, abych směl zůstati u vás na blízku a uvésti vás v ustanovenou dobu k císaři.“

Camerata se za to jen chladně poděkoval. Když pak bylo císaři již více osob představeno, přišla řada na hraběte Oktavia. Fleury se dotknul jeho ramene a pravil šeptem:

„Nyní vás budu prositi, abych vás směl uvésti k císaři a k císařovně.“

Princovi počalo srdce silněji tlouci, neboť se měl představiti císařovně, a té se chtěl prohlásiti, kdo jest.

Pevným krokem ubíral se skrze sál, a veškeré zraky byly naň obráceny.

„Pan hrabě Oktavio Onzy,“ pravil Fleury nahlas, an zatím Camerata se poklonil.

Napoleon dal jednomu ze svých pobočníků, kteříž stáli na blízku, pokynutí, a hned na to přiblížil se páže, nesa červený aksamitový polštář.

„Jest nám to potěšením, pane hrabě, že se nám naskytla příležitost, abychom vám za vaše skvělé a hrdinské činy na řece Almě a u Inkermanu své uznání vysloviti mohli,“ pravil mocnář, povstav s trůnu. „Pánové, my jsme na to hrdi, že vám můžeme představiti v hraběti d'Onzy jednoho z oněch reků, pro něž nemá náš jenerál ani dost chvály. Přijměte naše díky, pane kapitáne.“

„Sire, vaše milost ke mně jest tak veliká, že pod ní klesám,“ odpověděl Camerata hlubokým hlasem, jenž prozrazoval jeho rozčilenost.“

„A abychom vám podali důkaz své zvláštní milosti a náklonnosti, s jakovouž za každý slavný čin odměniti se chceme, udělujeme vám kříž čestné legie.“

Císař vzal s aksamitového polštáře tento nejvyšší řád a připnul ho Cameratovi na prsa.

„Díky, Sire, za tuto nezaslouženou milost.“

„Jen nebuďto skrovným, kde to není na místě, pane hrabě d'Onzy. Velká služba zasluhuje velkého vyznamenání. Slyšíme, že chcete v několika dnech zase na bojiště se vrátiti, i žádáme vás, abyste s sebou vzal několik vládních depeší. Doufáme také, že se vám budeme moci po ukončení této slavné válečné výpravy ještě více odměniti, jak toho zasluhujete.“

Kdyby byl Napoleon tušil, že za tímto kapitánem, kteréhož před veškerým dvorem tak vyznamenal, princ Camerata vězí kdyby ho byla nějaká náhoda o tom poučila, pak se dalo očekávati, vzdor rekovským činům princovým, že hned, jak z Tuillerií vykročí, anebo když ulehne, císařskými pochopy zatčen bude.

Eugenie hleděla při tomto výstupu na mladého, krásného a mužného kapitána nejprvé s jakousi zvláštní upomínskou, kteráž se pak proměnila v skutečnou zajímavost.

Nyní se obrátil císař k ní a pravil, ukázav na Cameratu:

„To byl právě kapitán hrabě Onzy, jenž zachránil jenerálu Canrobertovi život.“

„To byl v skutku odvážlivý a slavný čin, za kterýž budete míti nejlepší odměnu v tom, když si naň vzpomenete,“ pravila pak Eugenie, k princovi se obrátivši, an se byl zatím Napoleon s Mornym baviti počal.

„Nejkrásnější odměnou, jakovéž se mi mohlo dostati, jest slovo z vašich úst,“ odpověděl Camerata utlumeným hlasem, čině Eugenii hlubokou poklonu,

„Ale váš obličej vzbudil ve mně s počátku podivné upomínky, pane kapitáne. Jak jsem slyšela, vstoupil jste k vojsku co dobrovolník a jmenujete se?“

„Hrabě Oktavio d'Onzy,“ doložil Camerata, jenž byl nyní sám jediný u Eugenie. To jméno jest pouze přijato, císařské Milosti.“

„Vy mne překvapujete—“

„Jen jediné slovo nahlas pronešené, by mne vyzradilo, ano snad usmrtilo. Přece se vám ale musím svěřiti — já jsem princ Camerata.“

Císařovna se dovedla v každé případnosti až ku podivu přemoci, i zůstala vždy tak dalece chladna, že věděla, co činí a co má činiti. Také nyní, když uslyšela tato slova, ohlédla se rychle kolem sebe a neprozradila na sobě ani nejmenší překvapení anebo rozčilení.

„Ale pro Boha, vy jste živ — a taková odvážlivost,“ šeptala Eugenie.

„Třebas i hlavu bych za to dal, když se mohu k vám přiblížiti.„

„Ale to je přece velká nepředloženost, — což kdyby vás někdo poznal?“

„Tato obava, kterouž stranu mé osoby projevujete, jest mi odměnou za všecko, neboť vidím, že vám nejsem lhostejným, — a to jest má nejskvělejší odměna.“

„Dávají na nás pozor — mohli by slyšet vaše slova. Všeho jiného bych se byla nadála, jen toho ne, že se ještě jednou s vámi sejdu.“

„K vůli vaší kráse, Eugenie, vstávají mrtví z hrobu. Já vám musím tu věc vysvětliti.“

„Jen zde ne, princi, sice se uvrhnete v záhubu.“

„Poručte a já se zachovám dle vaší vůle, Eugenie.“

„To není nemožné, abyste mne ještě jednou spatřil.“

„Nemožné—to slovo neznám.“

„To jste mi také již dokázal, princi, — ale já v skutku nevím, kterak —“

„Přijměte mně po této slavnosti, — ve své družině máte již některou důvěrnou dámu —“

„Ano, tu mám — ale vy se tam nedostanete, aby vás nikdo neviděl.“

„Tedy bude míti císařovna pro kapitána Onzy, jenž zýtra ráno zase na bojiště odjede, nějaký rozkaz?“

„Staň se tedy — přijďte. Jděte chodbou skrze pavilon Marsan,— infantka Barcelonská bude tam na vás čekati a dovede vás ke mně. Teď ale hleďte se odstraniti.“

Princ se poklonil a odcházeje, šeptal sám pro sebe:

„Nejblaženější hodina v mém životě se již blíží.“

Císařovna ho dle obřadních předpisů propustila a obrátila se pak k dámám, jež stály na blízku.

Zatím, co se roznášely věci pro občerstvení, rozmlouval císař se španělským vyslancem Olozagou a ještě s několika pány.

Hned po půl noci se odebrala Eugenie, zdajíc se býti unavena, do svých komnat, a také Napoleon odešel hned za ní, neboť chtěl s policejním prefektem Maupasem jednati.

Slavnost, kteráž se vlastně ke cti hraběte d'Onzy odbývala, skončila se velmi brzo.

V soukromé komnatě císařovny.

Infantka Barcelonská nebyla při této slavnosti mezi družinou Eugenie. Tato důvěrnice byla zatím císařovně důležitější službu prokázala, než kdyby byla dvořanstvo svou osobou rozmnožila.

Když byla Eugenie se svými dámami do svých komnat se vrátila, tázala, se komorných po infantce.

Jedna z nich ihned odkvapila, aby ji zavolala k císařovně. Tato propustila své dámy a vešla do své soukromé komnaty, která byla tak skvostně a nádherně upravená, že se to ani popsati nedá. Bylo zde vidět ještě druhé dveře, jimiž se šlo do pokojů jejích dám. V prvním pokoji byla nočního času infantka Barcelonská, Eugeniina důvěrnice. Ve dne byla skoro vždycky okolo císařovny.

Když byla Eugenie své dámy propustila a do své soukromé komnaty vstoupila, přicházela jí infantka Barcelonská již vstříc.

Ines, tato krásná dcera prince Barcelonského, jehož nazývali „Černou Hvězdou,“ vyznamenávala se mimo to svým hrdým vzrostem, a ve svých smutkových šatech, kteréž vždy nosila, dělala na člověka zvláštní a jaksi tajemný dojem. Zdálo se, že se tento dojem ještě z minulosti u ní zachoval.

Když se před císařovnou klaněla, odhrnula si černý závoj až k čelu. Bledost jejího líce odrážela se nápadně od černého okolí, a každý musel uznati, že tyto tváře, tyto jemné růžové rty a ten bílý krk, co do krásy, s Eugenií měřiti se mohou.

Její oči byly ale moře, do něhož se každý s úžasnutím ponořil, kdo koli je spatřil. Pod leskem těchto očí leželo hluboké tajemství, které člověka vábilo, aby hleděl je vypátrati.

„Již jsi se vrátila — vypravuj tedy,“ pravila Eugenie, pojavši infantku za ruku. „Já jsem v skutku ráda, že tě ještě zde vidím.“

Na obličeji infantky nebylo však pozorovati ani nejmenší změny, ač ji císařovna skoro náruživě vítala.

„Dovolte, abych zastřela u dveří záslony,“ pravila infantka v španělském jazyku.

„Moje dámy jsou již pryč, jsme samy,“ odpověděla Eugenie a posadila se na pohovku, vedle níž na malém mramorovém stolku krásné květiny libou vůni vydávaly.

Zdálo se však, že infantka na ubezpečování císařovnino mnoho nedala. Snad byla již sama z vlastní zkušenosti u dvora se přesvědčila, že jest nejlépe, jen svým vlastním smyslům věřiti. Vyšla do vedlejšího salonu, zamknula dveře, pak zase šla do svého pokoje, jenž byl hned vedle císařoviny komnaty, a přesvědčila se také zde, zdaliž sem nemůže nikdo se přiblížiti, aby ho neslyšely.

(Pokračování.)

NA STATKU.

Arabeska od *Boh. Jandy.*

(Dokončení.)

II. Po půldruhém letě.

Od Sádlovic do farního městečka je dobrá hodina cesty a cesta ta zvlášť zimního času není příliš příjemná; návrší, za návrším rokle a opět návrší. A k tomu jde cesta skoro vesměs úvozem, kterýž za sněhu někdy úplně zavát a za oblevy tvoří koryto, špinavou vodou sněhovou naplněné. Na té cestě shledáváme se po půldruhém létě s dvěma osobami, z nichž jednu již známe; druhé si také povšimneme. Je daleko ještě do jara, masopust sotva v polovici a kraj kolem do kola ještě v plném zimním rouše sníh na čtvrť lokte s výši je sypký jak písek, neboť i za jasného rána při svitu slunce přituhuje, až to za nehty zalézá, a severní vítr bodá do tváře jako jehlami. Proto také starý Doubrava stáhl beranici na hlavu až pod uši a upjal dlouhý, šosatý kožich ovčí nahoru až pod bradu. Jde před ženou a razí jí vysokými botami cestu v sypkém sněhu; častěji se po ní ohledne zpět, ale je zkoupozvuký, kdežto žena za ním jdoucí každou chvíli má nějakou otázku na snadě, jakoby se bála, že by jí mohl jazyk v ústech zmrznouti, kdyby ním nepohnula. Žena je chudě, ale dosti teple oblečena, vlněný šátek ovinula si kolem hlavy, tak že sotva obličej lze uviděti, sukně má poněkud podkasané, aby jich ve sněhu neucourala, a statně si vykračuje; i ona má vysoké boty na nohou, jak to v horách obyčejem. Na loktech nese něco, čeho dle tvaru nelze se dohodnouti, nemá to podoby ani košíka, ani uzlu a zaobaleno jest to ve velký vlněný šat; nepodobá se, že by to bylo břímě pro ženu příliš těžké, neboť chvílemi nese celou tíži toliko jednou rukou, aniž by bylo pozorovati, že to ženu namáhá. Za to nelze oku našemu ujíti, kterak žena bedlivě přihlíží, aby vítr na nižádné straně neodvál šat, jež uschovanému břemenu slouží k ochraně, a kterak dbá, aby břímě její vůbec bylo za větrem. Také Doubrava, kdykoliv se ohlédne, utkví okem na předmětu, o který žena podobá se míti největší péči. Konečně pocestní vylesli na poslední pahrbek, s něhož přehlédnouti mohli celé městečko pod strání v údolí se rozprostírající.

“Strýče Doubravo”, jala se žena slova, když se poněkud dostali za vítr “dnes jsme na cestě zkusili dost.”

“Zkusili!” suše odvětil Doubrava, z myšlének vytržený. A opět bylo po chvíli ticho.

“Mám za to, strýče Doubravo,” počala žena z novu, “že jsme to mohli odbýti včera, jak to bylo umluveno.

Doubrava ani neodpověděl: šli opět mlčky několik kroků.

“Není-li pravda, strýče,” rozvázala žena opět, pospíšivši si, aby kráčela na cestě již poněkud ušlapané podle Doubravy, “že byla včera hezčí pohoda než dnes? Byli bychom měli lepší cestu, kdybyste to byl nechal při včerejšku.”

“U všech šlaků,” mrzutě odbyl ji Doubrava, “nechal, nenechal! Však jsem věděl proč!”

Žena zavrtěla hlavou a zůstala pozadu; opět šli chvíli mlčky za sebou. Ale ženě jazyk nedal pokoje, po nějaké době zase byla Doubravovi po boku,

“Zda-li pak víte, strýče”, “že některým hospodyním není vhod že jste vzal to opuštěné stvoření pod střechu. Nesluší prý se to v takovém případě pro muže, který ženy v domě nemá.”

“A proč ony je nevzaly pod střechu,” odsekl Doubrava, “ty neviděly bídu ubohé a nevěděly, jak se to s ní má?

“Inu, jde obecný hlas, že toho zasloužila, a . . .”

“. . . A chtěly ji nechat v bídě zahynouti,” přerušil Doubrava ženě slovo.

“Nu, každý si nevezme takové starosti na krk, strýče!”

“Věřím,” nevrle odbyl Doubrava ženu, “zvláště žádná z našich štěken ve vsi. Kdyby byly měly co lidského v sobě, byly by ji opatřily u vás; však leckterá nemůže po Marušce kamenem hodit.”

“Strýče, kampak to myslíte?”

“Nu, nechme řečí!” odbyl Doubrava ženu a bylo po nějaký čas opět ticho.

Již zahýbali do zahrad u městečka, aniž by žena slova byla prohodila; na jazyku je ale měla a muselo ji tam hodně páliti, že znovu rozpočala hovor.

“Jest-li pak je to přece pravda,” spustila—“co se tak u nás ve vsi povídá, že prý Václav ze statku před lidmi Marušce přísahal, že si ji vezme? Aby prý ho hrom z čista jasna zabil, nemyslí-li to s ní upřímně, tak prý říkával, když někdo na balamucení děvčete narážel.”

“Víte, co, babičko,” s hněvem odvětil jí Doubrava, “když ďáblu na tom záleží, aby duši ulovil, je mu i křivá přísaha sliny lehčí.”

“Praví se také, že ho nutili doma,”

“Darebák otec, dareba syn, jeden druhému nesmí přivati do očí,” pravil Doubrava, odplivnuv si.

V tom ozval se jemný hlásek v náručí báby, novorozeňátko rozplakalo se.

“Toť jaku by to dítě rozumnělo, že jste jeho otci nadával,” připomenula bába, poodkrývajíc poněkud šat, aby k dítěti, jež ke křtu nesla, přihlédla. “Nu broučku, utiš se, tebe se to netýče; budeme brzy v teple a pak se na tebe podívám,” Doubrava zamračeně pohleděl na průvodkyni svou, neodpověděl však, nýbrž rychleji vykročil ku předu.

Konečně dostali se na prostranství před farou; u vrat úhledného jednopatrového stavení stály dvoje sáně, před nimiž bujní běloši kopytem rozhrabávali sníh,

“Věru, měli jsme čas!” zabručel si pro sebe Doubrava.

“Aj, aj, totě jsou koně z Bučiny,” prohodila bába, “nemyslíte, strýčku? Oč, že tu jsou na katechismu!? Toť bychom Václavovi a nevěstě jeho, a zvláště starému sedlákovi, nepřišli vhod!”

Doubrava dobře slyšel slova bábina, leč tvářil se, jako by jich byl neslyšel; v oku se mu ale přece zablesklo. Tím rychleji spěchal na faru. Když vstoupili do čeledníka, hlásila jim kuchařka, že velebníček má lidi nahoře, že musejí trochu posečkat. Bába se dala do převinování dítěte, leč Doubrava vykloužal nazpět do průjezdu; vždyť mu velice záleželo na provedení úmyslu. Nečekal dlouho bry slyšel kročeje několika lidí se schodů se ubírajících a v nejbližší chvíli octnuli se ženich s nevěstou a oba budoucí tchánové na průjezdě; v patách za nimi ubíral se velebníček. Sotva že sedlák a Václav Doubravu zhlédli, zarazili se a teprvé když z překvapení se prohrali, kráčeli průjezdem dále. Starý sedlák vypnul se jako páv a s okem přimhouřeným ubíral se podle Doubravy, jenž jenom zběžně po něm mrskl okem. Když ale i Václav chtěl Doubravu minouti, položil mu kmotr Maruščin ruku na rameno.

“Jářku, posečkej málo, Václave!” pravil a otevřev dvéře do čeledníku, volal: “Pojďtež pak přece, babičko, abychom společnost nezdržovali.

Bába vystoupila z čeledníka s děckem na rukou a Doubrava cítil, jak se mu pod rukou Václav zachvěl.

“Václave,” jal se Doubrava hned na to slova, “s nevěstou jsi nyní v pořádku . . . nyní zbývá ještě pořádek s dítětem. Pojď a učiň pořádek ten!”

Nevěsta ustrnulá vytřeštila zrak v neblahém tušení a starý sedlák dral se mezi Václava a Doubravu.

“Co ty se do věci pleteš!” hrozivě promluvil, kypě zlostí.

“S tebou pořádek nečiním,” odvětil vážně Doubrava; “věru nemáš si co přáti, abych ho činil. Ale zde Václav musí činiti pořádek oběti jeho žiji, ne jako oběti tvé, které dávno již sprachnivěly. Když otec nedbá pořádku pro dítě své, musí se ho ujmouti kmotr matčin. Pročež odejdi v pokoji, starý, nemám s tebou co činit!”

Sedlák sesinal, hlava jeho se sklonila, jako by na ni žhavé uhlí padalo při slovech Doubravových.

Nastala trapná chvíle napnutí při níž na místě úst mluvili oči a tváře přítomných; konečně vložil se do řeči velebníček. Odkázal, tuše oč běží, oba tchány a nevěstu málem omdlévající do čeledníka a dovedl Doubravu s Václavem nahoru do obydlí svého. Pro chvění kolenou sotva mohl Václav slézti schody, tak že ho musel Doubrava podporovati. Pobyli nahoře valnou chvíli, než se Václav vrátil. Za ním přišel i Doubrava a odvážil bábu s děckem do kostela blízkého. Rysy v obličeji jeho nebyly již tak nevraživé jako prvé; měl snad příčinu, býti spokojenu s dílem svým.

Po čtyřech nedělích, právě na konec masopustu, byla na Bučině hlučná svatba, velmi hlučná svatba, ale nepříliš veselí. Lidé si povídali ve vsi, že nevěstu přivezli z kostela více mrtvou než živou —proto pro všecka však byla svatba přece jenom velmi hlučná. Mnozí záviděli bohatému ženichu a bohaté nevěstě.

III. A opět po půldruhém letě.

Na Bučině uhostil se dávno již opět všední život; málo kdo vzpomínal již na několik bouřlivých dnů, jež mezi mladými manželi prožity jsou hned po sňatku. Ano i o tom již nikdo nemluvil, že tehdy mladá selka jednoho rána ze statku zmizela a že Václav si musel pro ni k tchánovi dojeti. Nyní podobalo se, že vše jde spořádaným krokem; manželé před světem měli se k sobě v dobré míře a náhodilá hádka mezi čtyrmi stěnami neroznesla se po vsi. Na povrchu bylo vše hladké, a přece v hloubi hrany stávaly se ostřejšími. Václav utíkal z hospodářství a v Sádlovické krčmě vždy vítanějšího nalézal útulku; mladá selka chodila bledá a lidé často ji vídali, ana slzí. A přece ani muž ani žena nikomu nestěžovali si jeden na druhého, vždyť štěstí manželské bylo již před svatbou pochováno a lidé ti vzali se za sebe, poněvadž oba otcové se o to dohodli a pro hanbu — jak říkali —ani po výjevu na faře od sňatku upustiti nechtěli. Však oni se snesou! — tvrdili otcové. A mladí manželé se snášeli, až z toho mohl zlý duch míti radost!

Bylo opět o půlných žních. Na Bučině měli co klidit, leč starý sedlák churavěl již po delší dobu a Václav pil. Selka sama nemohla dostačit k obstarání hospodářství, a najatý lid nedbal. Povstávaly opět sváry a vády veřejné mezi manželi a když bylo po vádě, sebral se Václav a odešel s klením do krčmy. Jednoho téhodne pil od čtvrtku do neděle, nepřišel ani domu pod střechu, až proň selka několikráte posílala, aby hleděl dostat krásný kus pšenice do stodoly. Pšenice, až svázaná, zůstala na neděli pod širým nebem a nebe to počalo se kaboniti; palčivé paprsky slunce v nedělní dopoledne počaly se schovávati za mrak a na západě vstávala prudká bouře. Asi o polednách vrávoral mladý sedlák celý zpitý ze vsi a přijda na Bučinu kázal čeledínovi zapřahati, že pojedou pro pšenici.

“Pantáto, není to dnes už nic platno,” ozval se čeledín, “než dojedu na pole, máme tu déšť; nechte raději pšenici v mandelích.”

“A co ty mi budeš poroučet, kterak mám dělat!” osopil se Václav na čeledína.

“Pantáto, já to myslím upřímně,” odvětil čeledín,

“Zapřahej!” hřmotil Václav.

Selka vyšla na záhrobec a slyšela poslední slovo,

“Kampak má zapřahat? tázala se.

“Pojede pro pšenici” vypravil ze sebe Václav těžkým jazykem.

Selka se rozhledla po mracích, jižjiž nad statkem visících, a zavrtěla hlavou.

“Muži co pak tě to napadlo! Celý týden jsi prolenil a o božím dnu vyjedeš si do bouřky? Vždyť je déšť na padnutí!”

“Budeš mlčet? . . .”

Hrubé zaklení smísilo se s temným duněním hromu, jenž ponejprv se ozval. Selka svěsila hlavu a vrátila se zpět do světnice. Když čeledín zapřáhl, padaly již těžké krůpěje deště po [illegible].

“Pantáto, nemám odpřáhnout!” tázal se na novo.

“U všech . . . pojedeš!” osopil se naň mladý sedlák. A čeledín jel, když Václav, vezma od stodoly podávky, vylezl na vůz. Selka s ulekaným zrakem hleděla za odjíždějícími. Hučení bouře blížilo se více a více, déšť počal se líti celými proudy, tak že Václav i čeledín, než k poli dojeli, promokli na kůži; šero kladlo se v pravé poledne na krajinu, a sebe smělejšímu člověku při třeskutých ranách blesku muselo býti úzko. I koně počali ušima stříhati a frčeti.

“Pantáto,” jal se čeledín znova domlouvati, “vidíte že jsem vás poslechl až potud, ale teď nevím poslechnu-li vás dále. Koně nemohu zastavit samým sobě a nebude tu, kdo by nám podával na vrstvu. A pak, vždyť by to byl hřích, při tom lijáku rozhodit mandel!”

“Aby do tebe tisíc . . . . . .”

Sedlák nedopověděl. Žlutavé oslepující světlo obestřelo celý povoz, rozlehl se ohlušující praskot, oba muži skáceli se do žebřin a Václav vypadl z vozu. Koně otočíce se prostí a bleskem splašeni, divokým úprkem obrátili nazpět ku statku. Div divoucí byl, že vůz zůstal pohromadě, a ještě větší div, že omráčený čeledín při šílené jízdě nebyl z něho vyhozen. Když koně do dvora vrazili, vyběhl ze statku kdo kdo byl; zachytili [illegible], někteří dbali o čeledína, druzí — mezi nimi selka — běželi v zlém tušení k pšenici.

A tušení jich neklamalo; za nedlouho vezli se do statku s mrtvolou Václavovou. Když čeledína přivedli opět k životu, pověděl jim, jak se to přihodilo.

Starý sedlák nepřečkal dlouho syna. Neštěstí chorobu jeho rozjitřilo a nejvíc trpkosti pocítil tím, že snacha, požádavši za navrácení věna na statku pojištěného, nechtěla dítě na Bučině [illegible]. Duševním i tělesným utrpením přemožen vešel do sebe, kdežto prvé býval nevrlý a nevraživý k svému okolí, stal se poznenáhla mírným, ano laskavým.

Když to s ním šlo ke konci, dal k sobě povolati Doubravu. Ten s počátku zdráhal se, ale když mu vložili na srdce, že nesluší se umírajícímu odepříti poslední žádost, šel na Bučinu.

Valnou chvíli byli oba mužové pospolu o samotě a když Doubrava odcházel, stály starci slzy v očích.

“Tedy je vše v pořádku,” mluvil k němu sedlák na odchodu; “máš klíček od skříně a až [illegible], otevři, vezmi spis a odevzdej ho na úřad. Rád bych je byl viděl, vždyť je to také krev má — ale odpyká si to . . . za pokutu!”

Ani ne po půl hodině, když Doubrava domů se vrátil, zvonili na Sádlovické kapličce umíráčkem, —

Tušíte, kdo v ton čas hospodaří na Bučině? Kdyby vás náhoda jednou přivedla do Sádlovic, zajděte si na polní stráň na Bučinu, naleznete tam u polní cesty nizký kříž kamenný; jest na něm vyryto jmeno i letopočet, kdy Václav zahynul.

“SALINE COUNTY POST”
v CRETE, NEB.
Jest nejstarší a nejoblíbenější anglický list v Saline County. Předplatné se [illegible]

NEPŘITEL NEMOCI
ZHOUBCE vší BOLESTI
u člověka a zvířete
jest slavný starý
MUSTANG LINIMENT,
KTERÝŽ PO 40 LET V UŽÍVÁNÍ JEST.
NENÍ RÁNY KTEROU BY NEZHOJIL, NENÍ OCHROMENÍ JEŽ BY NEVYLÉČIL, NENÍ BOLESTI, JAKÉŽ PODLEHÁ TĚLO LIDSKÉ, NEB TĚLO KONĚ A NEB JAKÉHOKOLIV DOMÁCÍHO ZVÍŘETE, ABY JÍ NEZAPUDIL. LÁHEV STOJÍCÍ 25c., 50c., neb $1.00, ČASTO ZACHOVALA ŽIVOT LIDSKÝ A NAVRÁTILA ŽIVOST A SÍLU MNOHÉMU CENNÉMU KONI.

Dráhy
v majetku a v užívání společnosti
Chicago & North Western.

	Míle
Chicago do Clinton	138 10
Clinton do Missouri River	352 90
Stanwood do Tipton	8 50
Chicago do Freeport	121 00
Elgin do Lake Geneva	44 50
Geneva do St. Charles	2 40
Geneva do Batavia	3 00
Belvidere do Winona	228 60
Kenosha do Rockford	72 40
Chicago do Milwaukee	85 00
Chicago Cut-off a pobočné tratě	18 03
Iowa Midland	72 40
Chicago do Ishpeming s pobočními tratěmi	462 32
North-Western Union	62 30
Winona & St. Peter R. R.	330 25
Celkem	2,003 70

SIOUX CITY & PACIFIC
-a-
ST. PAUL & SIOUX CITY
dráhy.
O 100 mil kratší cesta do St. Paul, Minneapolis, Duluth neb Bismark,
VOZY SE NEMĚNÍ!
OMAHA a ST. PAUL.

Chicago, Rock Island a Pacific dráha.
The Great Central Route
VELKÁ ÚSTŘEDNÍ CESTA
-z-
OMAHA DO CHICAGO A NA VÝCHOD.
Via Des Moines, Davenport and Rock Island.
Dva vlaky zvláštní
Lístky vezkrz k dostání ve všech vých. městech po
A. M. Smith, Gen'l Pass'r Agent, Chicago. H. Riddle, Gen'l Sup't, Chicago.
M. W. Clair, Traveling Agent, Omaha. S.S. Stevens, Gen'l Western Ag't, Omaha.
T. A. Estrikin, Agent, Omaha.

1875
OMAHA and SAINT LOUIS SHORT LINE.
Dráha
KANSAS CITY, SAINT JOSEPH a OMAHA.
Geo L. Bradbury, General Agent.
Jos. Tushain, Passenger Agent.
J. F. Barnard, Gen'l Sup't, St. Joseph, Missouri.

CENTRAL R. R. of IOWA
nevyrovnatelné spojení
mezi
OMAHA A ST. PAUL
a jinými
stanicemi v Minnesotě.
SAINT PAUL EXPRESS.
Pullmanovy pěkné spací vozy.
A. RUSSELL, Gen'l Pass'r & Ticket Ag't, Marshalltown, Ia.

Chicago a Northwestern draha.
oblíbená cesta z
OMAHA
-do-
CHICAGO A NA VÝCHOD!
a ta
jediná přímá cesta do
Waterloo, Fort Dodge, Dubuque, La Crosse, Prairie Du Chien, Winona, St. Paul, Duluth, Janesville, Kenosha, Green Bay, Racine, Steven's Point, Watertown, Oshkosh, Fond DuLac, Madison a Milwaukee.
OMAHA A CHICAGO!
denní i spací vozy.
HLAVNÍ SPOJENÍ.
V Missouri Valley Junction do Sioux City, Yankton a do všech míst na cestě k Sioux City a Pacific railroad.
V Grand Junction do Fort Dodge, Des Moines, Ottawa a Keokuk.
V Marshall do St. Paul, Minneapolis, Duluth a všech míst severozápadních.
V Cedar Rapids do Waterloo, Cedar Falls, Charles City, Burlington a St. Louis.
V Clinton do Dubuque, Dunleith, Prairie Du Chien, LaCrosse a ku všem místům na drahách Chicago, Clinton, Dubuque, Chicago, Dubuque a Minnesota.
V Fulton do Freeport, Racine, Milwaukee a ku všem jiným místům ve Wisconsinu.
V Chicago se všemi drahami z Chicago jedoucími.
Lístky přímé
W. H. Stennett, — M. Hughitt, Gen. Sup't.
G. C. Eddy
J. H. Mountain, N. Haight

Nejnovější obuvnický závod
HENRY DOHLE Co
Mají nejlepší a nejvíce
BOT a STŘEVÍCŮ
Za zboží
Čís. 290 Farnham
OMAHA